herpy

PILGIFTSGRODOR

Yellow-bellied Poison Frog

Andinobates fulguritus

Andinobates fulguritus är en av de minsta pilgiftsgrodorna: bara 14-17 mm, svart med gula eller grönaktigt gula strimmor och en gul, svartmarmorerad buk. Den lever i lövstreckan i fuktig låglandsskog i nordvästra Colombia och centrala och östra Panama. Arten hålls knappast, och det finns bara lite kunskap om skötseln.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Ranitomeya fulgurita; Dendrobates fulguritus; Minyobates fulguritus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**14-17 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-25 °C**
Temperatur, natt	**19-22 °C**
Luftfuktighet	**80-100 %**
Vatten	**Ingen vattenskål**
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Ägg per läggning	**1-8**
Larvtid	**60-80 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Färdigfoder**
Yngelvård	**Vaktar äggen och bär grodynglen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Andinobates fulguritus beskrevs 1975 av Philip Silverstone som *Dendrobates fulguritus*. Senare fördes den till *Minyobates* och *Ranitomeya*, tills släktet *Andinobates* skapades 2011. Artnamnet *fulguritus* betyder "träffad av blixten".

Arten är pytteliten: hanarna mäter 14-15 mm och honorna 14-17 mm från nos till kloak. Ryggen är svart med gyllene, gula eller grönaktigt gula strimmor längs ryggens kanter och längs sidorna; bara de översta strimmorna är hela. Längst fram på ryggen finns en ofullständig mittstrimma. Buken är gyllene eller gul med svart marmorering eller svarta fläckar, och irisen är svart. Huden är lätt kornig på ryggen och mer kornig på buken.

Som hos andra pilgiftsgrodor är färgerna en varning. Huden innehåller alkaloider som grodan i naturen tar upp från födan, främst små myror och kvalster. Uppfödda djur som lever på foderdjur från odling får inte giftet. Djur från naturen bör behandlas som giftiga, och händerna tvättas efter kontakt.

A. fulguritus är lokalt vanlig, men den samlas inte in för djurhandel och är i stort sett okänd i terrarier.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Utbredning och livsmiljö

Andinobates fulguritus finns i nordvästra Colombia, i departementet Chocó och de västligaste delarna av Antioquia och Risaralda, och i centrala och östra Panama. I Panama är den känd bland annat från Chagres nationalpark och Nusagandi i Guna Yala. Väster om Panamakanalen har arten inte hittats.

I Colombia lever den 160-900 m över havet. I Panama går den möjligen högre upp. Utbredningen överlappar med *Andinobates minutus*, och de två arterna finns på flera platser sida vid sida.

> **Naturlig utbredning:** Colombia och Panama.

LIVSMILJÖ

Livsmiljön är fuktig tropisk låglandsskog. Grodan är marklevande och dagaktiv och lever i lövstreckan på skogsbotten. Den finns i intakt skog och i äldre sekundärskog, men inte på avverkad mark.

Äggen läggs i lövstreckan, och hanen återvänder regelbundet till dem. När de kläcks bär en av de vuxna grodynglen upp till små vattensamlingar i bladveck, oftast i bromelior, där de utvecklas färdigt utan mer omsorg.

Hoten är skogsavverkning för bosättningar, virke och olagliga grödor samt besprutningsmedel och gödsel från de olagliga fälten. Utbredningen omfattar flera skyddade områden.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Andinobates fulguritus*. Skötseln bygger på livsmiljön: varm, fuktig låglandsskog med regn större delen av året och ett tjockt lövskikt. *Andinobates minutus* lever i samma område och har samma krav. Siffrorna för skötsel och avel är lånade från *Ranitomeya imitator*, en liten och välkänd pilgiftsgroda från regnskog.

Ett par kan hållas i ett terrarium på 45 × 45 × 45 cm. Botten byggs av ett dräneringsskikt av lecakulor, ett nät eller en fiberduk över och ett lager fuktig, dränerande jord. Ovanpå läggs lite mossa och ett tjockt lager löv, som är artens naturliga livsmiljö och ger skydd. Levande växter håller fukten och hjälper till att hålla terrariet rent, och bromelior ger bladveck åt grodynglen. Hoppstjärtar och gråsuggor i botten äter rester och mögel.

Grodorna och deras foderdjur är mycket små, så lock och ventilation måste vara helt täta med fint nät.

TEMPERATUR

Dagstemperaturen ska vara 22-25 °C och natten 19-22 °C. Temperaturen får inte ligga över 27 °C någon längre tid, och över 29 °C är farligt, så terrariet får inte stå i sol eller nära en värmekälla. Det ska inte finnas någon värmeplats.

I ett vanligt uppvärmt rum behövs sällan extra värme. Det finns ingen vintervila, eftersom klimatet i utbredningsområdet är jämnt året runt. En digital termometer med max- och min-visning visar om temperaturen varierar för mycket.

Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara 80-100 %. Spraya terrariet 1-2 gånger om dagen med regnvatten eller osmosvatten så att lövet hålls fuktigt, eller använd ett regnsystem på timer. Botten ska vara fuktig men aldrig stå under vatten.

Låg luftfuktighet är snabbt farlig för en så liten groda, särskilt om den inte kan söka sig in i fuktigt löv. Se samtidigt till att det finns lite luftväxling, för stillastående, mättad luft ger mögel.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

De vuxna grodorna behöver ingen vattenskål; de får vatten genom huden från sprayningen och det fuktiga lövet. För avel ska det finnas små vattensamlingar som hanen kan bära grodynglen till: bromelior med vatten i bladvecken eller små behållare med 1-3 cm vatten.

Använd regnvatten, osmosvatten eller avklorerat kranvatten. Amfibier tar upp ämnen genom huden, så tvål, rengöringsmedel och klor ska hållas borta från terrariet.

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och lever i skugga på skogsbotten. LED-belysning i omkring 12 timmar om dagen räcker för växterna. UVB behövs inte; ett svagt UVB-ljus i Ferguson-zon 1 kan användas om det finns gott om skugga.

Ljuset får inte värma upp terrariet, och LED ger minst värme. Växterna ska få tillräckligt med ljus för att växa, så att lövskikt och mossa håller sig friska.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

I naturen lever pilgiftsgrodor av små myror och kvalster. *Andinobates fulguritus* är så liten att foderdjuren måste vara de minsta som finns: hoppstjärtar, små vinglösa bananflugor (*Drosophila melanogaster*) och små gråsuggor.

Mata dagligen eller varannan dag med en liten mängd, så att det mesta är uppätet inom några timmar. Pudra foderdjuren med kalk och vitaminer vid varje utfodring. Foderkulturerna ska vara igång innan grodorna kommer, för så små grodor tål inte att gå hungriga.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Arten är dagaktiv och håller sig i lövstreckan och vid gömställena. Hanarna kallar från fasta platser och försvarar sitt område, så hållningsformen är ett par. Flera hanar i samma terrarium ger stress och slagsmål.

Grodorna ska inte hanteras. Huden är tunn och känslig, och tvål eller kräm på händerna kan skada dem. Behöver de flyttas, använd en liten behållare med fuktig mossa.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen liknar varandra. Honorna blir något större än hanarna, upp till 17 mm, och en hona med ägg är tydligt rundare. Bara hanen kallar. Åldern vid könsmognad har inte dokumenterats; *Ranitomeya imitator* blir könsmogen vid 5-8 månader. Ett par får man lättast genom att låta flera ungar växa upp tillsammans.

PARNING

Hanen hittar en lämplig plats för äggen och för honan dit. Han avsätter sädesvätskan först, och honan lägger äggen ovanpå. Parning i fångenskap har inte dokumenterats, men ett par i ett stabilt, fuktigt terrarium med gott om foder och lugn och ro är den bästa ramen. Regn från ett regnsystem kan sätta igång kallandet.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Äggen läggs i lövstreckan. Hanen återvänder regelbundet till dem, och när de kläcks bärs grodynglen upp i bladveck, oftast hos bromelior, där de utvecklas färdigt utan mer skötsel.

Antalet ägg har inte dokumenterats; 1-8 ägg per kull är sannolikt i överkant för en så liten groda. Tas grodynglen bort hålls de var för sig i små behållare, eftersom de annars kan äta upp varandra. De matas med fint grodyngelfoder i små portioner, och vattnet byts regelbundet.

METAMORFOS

Kläck- och larvtiden har inte dokumenterats för arten. Äggen kläcks sannolikt efter 1-2 veckor, och grodynglen förvandlas efter 60-80 dagar beroende på temperatur och föda.

När frambenen kommer fram slutar grodynglet att äta. Lägg en bit kork på vattnet eller sänk vattennivån så att den lilla grodan kan klättra upp, och flytta den till en behållare med fuktig mossa och löv.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyförvandlade ungarna är bara några millimeter långa och ska få de minsta hoppstjärtarna och nykläckta bananflugor varje dag, pudrade med kalk och vitaminer. Håll dem i en liten behållare med fuktig mossa, löv och många gömställen, så att fodret är lätt att hitta. Uppfödning har inte dokumenterats för arten, så råden är desamma som för andra små pilgiftsgrodor.

Hälsa och vanliga misstag

Arten är inte dokumenterad i fångenskap. Typiska problem hos små pilgiftsgrodor är:

- Överhettning: slöhet och dödsfall, särskilt över 29 °C.
- Uttorkning, eftersom små grodor förlorar vatten snabbt.
- Brist på kalk och vitaminer vid ensidig kost; använd tillskott.
- Svält, om foderdjuren är för stora eller odlingarna slår fel.
- Svamp- och bakterieinfektioner i ett vått terrarium utan luftväxling.
- Parasiter hos vildfångade djur.

En groda som sitter stilla under dagen, magrar eller får rödaktig hud ska till en veterinär med kunskap om amfibier.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.